

ØST? VEST? HJEMME BEDST!

Danskerne fravælger østeuropæiske håndværkere – uden at kende dem

Af Jonathan Tybjerg

Torsdag den 16. marts 2017

Del:

Den pæredanske håndværker har et godt ry på villavejen. Han leverer et så godt håndværk, at to ud af tre danskere ifølge en ny undersøgelse foretrækker Poul frem for Piotr, selvom danskerne mener, at danske håndværkere er dyrere end deres østeuropæiske kollegaer. Alligevel frygter mestre og svende konkurrencen udefra.

På arkivfotoet arbejder polakken Jaroslaw Roubo med en kollega på et boligprojekt i Albertslund. Fotoet er fra 2008. Siden da er der kommet flere østeuropæiske håndværkere til Danmark.

Foto: Christian Als/Scanpix

Når der skal bankes en væg op i stuen eller lægges fliser på badeværelset, fravælger danskerne de håndværkere, der kommer fra Østeuropa.

To ud af tre svarer, at de foretrækker danske håndværkere, mens kun en procent foretrækker østeuropæiske håndværkere. Men det er kun fem procent, der rent faktisk har haft besøg af østeuropæisk håndværker.

Det viser en ny undersøgelse, som DMA Research har lavet for Ugebrevet A4. Her er 2.006 danskerne blevet spurgt om deres holdning til- og brug af østeuropæisk arbejdskraft.

Årsagen er, at danskerne prioriterer god kvalitet, som de forbinder med danske håndværkere, over lavere priser, som de forbinder med østeuropæiske håndværkere.

Der er ikke nogen tvivl om, at de danske håndværkere samlet set kan levere en langt højere kvalitet end deres ufaglærte kollegaer

Palle Bisgaard, næstformand i 3Fs Byggegruppe

Hos Byggegruppen i 3F, der repræsenterer en stor del af de danske bygningsarbejdere, genkender de tilfredsheden med danske håndværkere.

»Vi er selvfølgelig glade for, at branchen har et godt ry, og at vores medlemmer langt hen af vejen gør et rigtig godt stykke arbejde,« forklarer Palle Bisgaard, næstformand i 3Fs Byggegruppe, og tilføjer:

Små håndværksmestre frygter konkurrencen udefra

»Mens langt de fleste af de danske håndværkere har et svendebrev, så gælder det modsatte for de østeuropæiske håndværkere. Derfor er der ikke nogen tvivl om, at de danske håndværkere samlet set kan levere en langt højere kvalitet end deres ufaglærte kollegaer«.

Selvom efterspørgslen på danske håndværkere er størst, så mærker de konkurrencen udefra. Det viser en ny undersøgelse fra Håndværksrådet, der repræsenterer de små og mellemstore håndværksvirksomheder, der særligt arbejder på de danske villaveje.

I undersøgelsen, hvor 400 virksomheder har svaret, frygter 42 procent at miste opgaver til

udenlandske entreprenører, mens 13 procent allerede føler, at de i høj eller meget høj grad er udsat for en stigende konkurrence. Der er blandt de adspurgte en bred enighed om, at konkurrencen foregår på ulige vilkår:

Ofte står både mestrene og deres svende måbende tilbage, når opgaver går til udenlandske entreprenører, selvom vores medlemmer har strakt sig uhyggelig langt i forhold til prisen

Frederik Faurby, politisk chef i Håndværksrådet

»Ofte står både mestrene og deres svende måbende tilbage, når opgaver går til udenlandske entreprenører, selvom vores medlemmer har strakt sig uhyggelig langt i forhold til prisen. Fair konkurrence er noget, vi hilser velkommen, men ikke når opgaver bliver løst til priser, som bare ikke er realistiske, hvis danske kvalitetsstandarder og vores regler om skat, arbejdsmiljø bliver overholdt. Og så har vi ikke den fair konkurrence i et sundt marked,« siger politisk chef i Håndværksrådet Frederik Faurby.

Østeuropæere får typisk lavere timeløn

Lektor i sociologi, Jens Arnholtz har i gennem en årrække forsket i, hvilken rolle udenlandsk arbejdskraft spiller i den danske byggebranche. Han bekræfter, at de østeuropæiske håndværkere udfordrer branchen med billigere priser:

»De østeuropæiske håndværkere får typisk lavere løn end danske arbejdstagere, og lønnen er særligt lav, når det er private husstande, der er kunder,« forklarer Jens Arnholtz.

Han har bl.a. dokumenteret, at udstationerede polske håndværkere får en gennemsnitsløn på 83 kroner i timen, når de arbejder for private husstande. En dansk håndværker i byggebranchen tjener i snit 172 kroner ifølge en opgørelse fra Københavns Universitet.

Kun otte procent i byggebranchen er udlændinge

Siden EU i 2004 og 2007 udvidede sit indre marked mod øst og indlemmede lande som Bulgarien og Polen i unionen, har man i Danmark debatteret brugen af østeuropæiske håndværkere.

Forskellige temaer som social dumping, velfærdsturisme og ulige konkurrence har af flere omgange været på dagsordenen. Og mens politikerne har diskuteret og forsøgt at ændre lovgivningen, har fagbevægelsen kæmpet for at få de østeuropæiske håndværkere på dansk overenskomst.

Til trods for den store opmærksomhed udgør udenlandsk arbejdskraft kun omkring otte procent af fuldtidsbeskæftigelsen i den danske byggebranche, forklarer Jens Arnholtz.

Men det er et fænomen i stigning, som grafen herunder viser.

I undersøgelsen fra DMA Research svarer kun fem procent, at de har fået udført arbejde af østeuropæiske håndværkere inden for de seneste 3 år.

Danske privatkunder er ved at få øjnene op for, at der er håndværkere fra nogle andre lande, og de måske er lige så gode som de danske

Jens Arnholtz, lektor i Sociologi

Ifølge Jens Arnholtz er det de store byggepladser, der opsluger den største del af den østeuropæiske arbejdskraft og derfor giver det mening, at det kun er få private, der benytter det.

Han hæfter sig dog ved, at selvom to tredjedele foretrækker en dansk håndværker, er der 30 procent i undersøgelsen fra DMA Research som siger, at det ikke har nogen betydning, hvor håndværkeren kommer fra:

»Det er måske der, hvor der er ved at ske et skifte. Danske privatkunder er ved at få øjnene op for, at der er håndværkere fra nogle andre lande, og de måske er lige så gode som de danske. Derfor betyder det ikke så meget, om de er fra det ene sted eller det andet,« siger Jens Arnholtz.

Hos Håndværksrådet oplever 7,5 procent af medlemmerne, at de i dette kvartal har mistet flere opgaver til udenlandske entreprenører end i sidste kvartal. Kun en procent oplever, at de mister færre opgaver.

Til debat ved overenskomstforhandlingerne

I januar måned kom de østeuropæiske håndværkere på dagsordenen igen. I TV2-programmet 'Danmark mod Østeuropa' skulle to hold af håndværkere kæmpe mod hinanden. Det ene var fra Danmark - det andet fra Østeuropa.

I forbindelse med programmet blev TV2 anklaget for at lokke en dansk tømrermester med falske præmisser og at fremstille både danske og østeuropæiske håndværkere fejlagtigt. Både 3F og Dansk Byggeri prøvede at stoppe programmerne og kritiserede TV2 for ikke at give et reelt billede af hverdagen på de fleste danske byggepladser.

Netop 3F og Dansk Byggeri mødes i denne uge for at forhandle om en ny overenskomst i byggeriet. Her er udenlandsk arbejdskraft en af temaerne. Selvom Dansk Byggeri i lyset af TV2-programmene finder undersøgelsen interessant, har de valgt ikke at udtale sig til denne artikel, så længe der pågår forhandlinger.

Imens har 3F svaret per mail. Her fremhæver Palle Bisgaard, næstformand i Byggegruppen, at selvom de østeuropæiske håndværkere leverer et billigt stykke arbejde, kan det tit blive dyrt i det lange løb, fordi arbejdet ikke bliver lavet ordentlig.

»Hele spørgsmålet om social dumping handler også om, hvad det er for et samfund, vi gerne vil have. De østeuropæiske håndværkere er i en udsat situation, og derfor bliver de presset til at tage nogle meget lange arbejdsdage og finde sig i ting, som deres danske kollegaer ikke vil finde sig i. Vil vi have et samfund, hvor man som håndværker kan hente sine børn og leve et almindeligt familieliv – og i øvrigt tjene en ordentlig løn?« spørger Palle Bisgaard retorisk i mailen.

Er østeuropæiske håndværkere virkelig dårligere?

I undersøgelsen fra DMA Research er der også blevet spurgt til, hvordan folk opfatter danske og østeuropæiske håndværkere.

Her svarer 37 procent, at de mener, at danske håndværkere udfører et arbejde af højere kvalitet end de østeuropæiske. Kun 4 procent mener det omvendte.

Rene Skjoldborg Jørgensen er af en lidt anden opfattelse. Han ejer firmaet Skjoldborg Byg og har hovedsageligt østeuropæere blandt sine ansatte. Firmaet var nomineret til en pris i forbindelse med Årets Håndværkere 2015, og deltog også i et af de omdiskuterede programmer fra TV2.

Det var en ren tilfældighed, at Rene Skjoldborg Jørgensen i første omgang valgte østeuropæisk arbejdskraft, da han startede sit firma for 12 år siden. Han ansatte en af sine tidligere kollegaer, der var dygtig, polak og havde et godt netværk af andre østeuropæiske håndværkere.

»Det er endt med at passe ind i den måde, vi arbejder på. Der er mange polske håndværkere, der kan mere end et fag. Så når jeg har en uddannet tømrer ude, så kan han også spartle nogle vægge og sætte noget filt op, hvilket en dansk tømrer ikke ville gøre. I Polen ser de ikke de faggrupper,« siger Rene Skjoldborg Jørgensen.

Det giver Skjoldborg Byg en større fleksibilitet og muligheden for at arbejde hurtigere, fordi de ikke skal vente på, at der kommer en anden fagperson.

Jens Arnholtz bekræfter, at de faglærte østeuropæiske håndværkere ofte har nogle bredere kompetencer, men tilføjer, at de danske håndværkere i stedet er mere specialiserede i det enkelte fag og kan levere en god kvalitet.

Ifølge Ole Vedby Jensen, der er fagekspert hos BoliuS, er de østeuropæiske håndværkere også udfordret af den danske lovgivning:

»Der er en større risiko for, at østeuropæiske håndværkere ikke følger danske regler, fordi reglerne hele tiden tilpasses og justeres samtidig med, at der kommer nye anvisninger.«
forklarer Ole Vedby Jensen, der dog også mener, at det kan udfordre de danske håndværkere.

Problemet i det private byggeri er, at det kan være svært for menig dansker at gennemskue, om arbejdet følger regler og anvisninger, så der ikke opstår skader på længere sigt. Derfor anbefaler Ole Vedby Jensen, at man får en fagperson til at eftertjekke arbejdet.

Copyright © 2014 | Ugebrevet A4

Islands Brygge 32D | 2300 København S | T: +45 27837130 | E: [Kontakt os](#)